

STERKE VERHALEN

Ton van Dijk schreef zijn journalistieke verhalen voor onder meer de *Haagse Post*, later *HP / De Tijd*, *Esquire*, *SQ*, *Park Magazine* en publiceerde ook in *De Groene Amsterdammer*, *de Volkskrant*, *Vrij Nederland*, *VARAGids*, *Kassa Magazine* en ook. Hij was korte tijd hoofdredacteur van *Nieuwe Revu* en veel later van *Panorama*. Daarnaast gaf hij les in journalistiek aan de School voor de Journalistiek en de Rijksuniversiteit Groningen, geeft hij gastcolleges aan de UvA en cursussen reportage bij het Centrum voor Communicatie en Journalistiek in Utrecht. Hij was zeven jaar jurylid van De Loep, de belangrijkste prijs voor onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen.

Eerder verschenen van Ton van Dijk:

Bouke: Leven en dood met heroïne (1981, met Peter de Bie en Bert Molenaar)

Hier gebeurt nooit iets (1995)

Medische missers (2007, met prof. dr. P. Pop)

Ons Dorp, Leven als God in Friesland (2010)

TON VAN DIJK

STERKE VERHALEN

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam 2012

Voor alle mensen die mij, soms met enthousiasme, soms met tegenzin, de informatie hebben gegeven voor deze reportages.

www.nijghenvanditmar.nl

Copyright © Ton van Dijk 2012

Omslag Mariska Cock

Omslagbeeld Michaël Ferron

Typografie Zeno

NUR 320 / ISBN 978 90 388 9523 9

INHOUD

Voorwoord 7

- 1 Journalistiek: het leukste beroep van de wereld 9
- 2 Omkopen, verleiden, liegen, stelen: alles om de feiten
boven tafel te krijgen 21
- 3 Komt-er maar in, als 't geen Joede is 29
De wording van oorlogsmisdadiger Siert Bruins
- 4 Politiecorruptie in Amsterdam 54
Verrotting in een deel van het korps
- 5 Mijn laatste woord over drugs 70
Een kleine geschiedenis over dope en junks
- 6 De Lockheed-affaire 106
Het koopmanschap van Willem Oltmans en Prins Bernhard
- 7 De tas 116
Een bovenlader voor interessante documenten
- 8 De Kerk van Satan 123
Hoe Maarten Lamers veel geld verdiende met zijn nepreligie
- 9 Wibo van de Linde helpt de verslaggever aan een
primeur 139

- 10 Het zwarte licht van Philips 145
Meineed, dubbele boekhoudingen, illegale geldstromen en Eef Brouwers
- 11 De moord op de IBM-directeur 155
DNA op een postzegel bracht de oplossing
- 12 De nachtrijders 172
Met de scanner achter de politie aan
- 13 Mijn Waterloo in de Achterhoek 192
Een varkenskadaver op de motorkap van de politiepatrouillewagen
- 14 Richard Klinkhamer 197
De schrijvende moordenaar van Modderland
- 15 Dood op het Martinikerkhof aan de voet van de Martinitoren 215
Is Niels Offereins gevallen, geduwd of gesprongen?
- 16 De laatste grote slag van Cor den Bels 237
Een onopgeloste moord in een klein dorp
- 17 De dubbele moord van Sneek 265
De reconstructie van een bizarre strafzaak
- 18 De kasteelmoord 283
Wie vermoorde Stijn Saelens?
- 19 Een Bijenkorfverbod 298
- 20 Missers en rectificaties 305

Verantwoording 317

VOORWOORD

Toen het plan rijpte om een tweede boek samen te stellen uit mijn reportages, opperde mijn uitgever daarin eens wat meer te vertellen over mijn werkwijze. Een kijkje in de keuken, zeg maar. Dat heb ik graag gedaan.

Als je achter het toetsenbord de anekdotes en de herinneringen indikt, lijken het verhalen van Pietje Bell (dat was ooit mijn journalistieke bijnaam) of Kuifje in drukinktland, zo u wilt. Het zij zo. Ik wilde eerlijk zijn over mijn soms onorthodoxe methoden en ik heb niet geprobeerd de journalistiek een deftiger aanzien te geven.

We zijn inktkoelies. Het dagelijkse gezwoeg, de vele kilometers, al die deurbellen, de telefoongesprekken en de dikke dossiers zijn de minder spectaculaire onderdelen van mijn werk. En ook al die 'gewone' stukjes zijn niet om mee te pronken maar noodzakelijk voor het dagelijks brood. Of het nu een onderzoekje is naar de prijs van hoortoestellen, of een interviewtje met een zangeres (ik heb Willeke Alberti driemaal in mijn carrière mogen bevragen), het hoort er allemaal bij, maar ik zou er niet graag een boek over schrijven, laat staan het zelf willen lezen.

Daarom heb ik alle spanning en sensatie samengebald, c.q. op een hoop geveegd.

1

1. JOURNALISTIEK: HET LEUKSTE BEROEP VAN DE WERELD

Ja echt, journalistiek is het leukste beroep van de wereld. Vind ik. Althans, als verslaggever heb ik me altijd rijk geprezen. Elk onderwerp betekent een nieuw avontuur, een nieuwe reis, een nieuwe ervaring.

Je stapt 's morgens met je tas, je blocnote en je recorder-tje de deur uit, en of je nu drie blokken verderop moet zijn of per auto (van de baas meestal, ook dat nog) mag afreizen naar Dwingeloo, Sas van Gent of Wilhelminadorp, je gaat nieuwe dingen zien en meemaken en nieuwe mensen spreken. Die mensen mag je straffeloos en onbekommerd tot op het onbeschofte af de meest intieme vragen stellen over van alles en nog wat. 'Maar u kende toch het bestaan van dit stuk? Uw handtekening staat eronder!' Of: 'U bent burgemeester en uw burgers vinden u laveloos in een heg. Dat kan toch duiden op een drankprobleem?' En tussendoor, of als je vindt dat je genoeg weet, stap je een gastvrij uitzierend etablissement binnen, liefst een hotel-café-restaurant met een ANWB-bord aan de gevel en met namen als De Posthoorn of De Roode Leeuw. Perzische kleed-

jes op tafel en een sloffende ober die behalve de plaatselijke nieuwtjes ook nog een smakelijke uitsmijter-rosbief of een sappige biefstuk-brood serveert. Want, zoals mijn collega Daan Dijksman altijd zei: 'Journalistiek is: meneer mag ik van u een bonnetje.'

Op kosten van de baas eet je samen met het reizende volkje uit de buitendienst de lunch van de vertegenwoordiger. Je bent ook een soort vertegenwoordiger of verzekeringsagent. Althans, je gebruikt dezelfde trucs. Bloemetje mee voor de gastvrouw, complimentjes over huis en tuin, ja, graag nog zo'n heerlijk bakkie koffie, een warme, goeddelijke sfeer creëren, alles om het verhaal rond te krijgen. Alleen hoeft jij niet met een vol orderboek thuis te komen, maar met een volle blocnote. En je hoeft niet slaafs te wachten tot de winkelier geïrriteerd tussendoor tijd heeft om naar je verkoopverhaaltje te luisteren, nee, als het even meezit, is de winkelier maar wat geveleid dat je als journalist hartstikke nieuwsgierig bent naar zijn visie.

Een journalist heeft iets van een kameleon, hij kan zich aan zijn omgeving aanpassen. Een leren jackie voor een bezoek aan het volkscafé en het woonwagenkamp. Een keurig jasje voor de afspraak met de burgemeester. En veel empathie. Niet alleen als het gaat het om zeer emotionele gebeurtenissen: interesse, aandacht is een warm bad voor bijna ieder mens. Eerst willen ze niet praten met 'de pers'. Je speculeert op de menselijke nieuwsgierigheid. 'Ja, maar tante Truus wist...' Of: 'Uw collega vertelde...' Je masseert, manipuleert, je zet je ogen op hondse trouw. 'Wat zei tante Truus? Wat zei collega? Nou komt u dan maar even binnen.'

Op de terugweg naar huis is er soms tijd voor een ommetje. Een aardig dorp, een mooi meer - 's zomers had ik vaak een hengeltje en een zwembroek plus handdoek achter in de auto -, een oeroud bos. Je kunt wat mijmeren over wat je te weten bent gekomen, of je al genoeg weet, of de

puzzel al compleet lijkt. En soms denk je meewarig aan al die loonslaven die de godganse dag binnen zitten en alleen na de middagboterham even mogen luchten als het weer het toelaat.

Ook de collega's, de zittende buffels van krant of tijdschrift, die de pagina's moeten vullen met jouw stukken hebben minder leuke banen dan jij. Het kan heel bevredigend zijn als je eindredacteur bent van een krantenkatern of een deelredactie en zo'n deelredactie wordt onder jouw aansturing beter dan voorheen, als je eind- of hoofdredacteur bent van een blaadje en dat blaadje heeft succes onder jouw leiding. Maar de verslaggever wiens naam bij het stuk staat, strijkt met de eer. Ook al is het stuk onder supervisie van een strenge eindredacteur nog drie keer 'door de machine gehaald', zoals dat in de prehistorie voor de pc heette. Edoch, het gros van de journalisten is geen chef, maar om een oud cliché te gebruiken: inktkoelie.

Veruit het grootste deel van de nieuwssectie van een krant is agendajournalistiek. Geen eigen nieuws maar afgeleid nieuws. Verslagen uit de politiek: Tweede en Eerste Kamer, gemeenteraad, enzovoorts. Rampen, gebeurtenissen, openingen, sluitingen, weer, verkeer, beursnieuws, persconferenties, persberichten, opiniepeilingen, jubilea, om maar te zwijgen over de twitterscheten van Geert Wilders.

Veel van dat nieuws komt ook nog van nieuwsagent-schappen, van persbureaus zoals het ANP en de buitenlandse nieuwsorganisaties. Vroeger kwam dat per telex binnen, vandaar dat zo archaïsche cliché: de journalist als veredelde telexscheurder. Hij rukte de vellen uit de machine en pakte pen, schaar en lijmpot. Nu heet dat *copy and paste*.

Plakken en knippen is het nog steeds. Bericht oproepen op het scherm. Inkorten, in de stijl van de krant herschrijven, berichten uit verschillende bronnen samenvoegen,

misschien nog even iets opzoeken of een belletje plegen, doorsturen naar de opmaak of de *central desk*, hupsakee, klaar is Kees. Volgende stukkie, haast, haast, de deadline nadert, de krant moet af. Veel tijd om elkaars stukken te lezen is er niet. De chef kijkt hoogstens vluchtig, de eindredacteur besteedt meer aandacht aan de kop en de lead dan aan de inhoud.

Telexscheurder, inktkoelie, kortom kopijbewerker: het mag er op een redactie heel wat spannender en inspirerder aan toegaan dan op de afdeling van de bank waar de maandelijkse rente op spaarrekeningen wordt bijgeschreven, maar het krantenbaantje in wisseldienst heeft toch niet de romantiek zoals ik die ervaar.

De ontsnapping is verslaggever te worden, hoewel die specialisatie, die eigenlijk geen specialisatie is maar het fundament onder het vak, ook niet altijd overloopt van glamour. Een verslaggever moet met de poten in het bluswater staan, zo heet dat en zo is dat, maar dat wachten met een groepje collega-concurrenten op het sein 'brand meester' is ook niet alles.

De andere ontsnapping is de bevordering tot chef of geroepen te worden tot de bevoorrechte positie van gezaghebbend columnist, commentator dan wel essayist of specialist. Prachtig, beetje denken, beetje lezen, beetje lumelen, beetje bellen, beetje wandelen (of juist niet), en dan lekker thuis meninkje poepen of sfeertje noteren. Niet bij nacht en ontij op pad, niet het harde leven in van lastige vragen stellen, wachten, wachten, wachten op persconferenties, nee, comfortabel de wereld bezien vanachter je schrijftafel of vanuit de kraag van een warme jas. De krant is een meneer. Wanneer je niet overduidelijk overloopt van talent is het soms lang wachten tot er een Carmiggelt, Blokker of Bril dood neervalt, wegens uitdroging vervangen moet worden of eindelijk met pensioen gaat.

Als de loodgieter net zo slordig en onzorgvuldig zou werken als de gemiddelde journalist, zouden er veel meer daken lekken in Nederland. In het grootste deel van het loodgieterswerk is een deugdelijke controle, een 'zelfanalyse' ingebouwd. Je merkt het snel als de waterleiding lekt, of er gas ontsnapt. Veel fouten in de krant worden pas na verschijning door lezers ontdekt. Daarom zijn er de rubrieken met correcties en rectificaties. Want je kunt er donder op zeggen dat als je in een totaal onbelangrijk reisverhaal schrijft over een stoomlocomotief met een verkeerd genoteerd nummer, je een lezersbrief krijgt dat die loc met dat nummer nooit en te nimmer een meter in Polen heeft gereden, omdat zijn thuisbasis altijd Bulgarije geweest is. Gok er ook niet op dat een beroemde postzegel, zeg, 22 tandjes heeft gehad, want je kunt er gif op innemen dat die zegel nu juist 24 tandjes had.

Natuurlijk, vergeleken bij de loodgieterij is het terrein van de journalist groter en gecompliceerder. Hij of zij moet van heel veel zaken ten minste een beetje afweten om niet onmiddellijk te verdwalen in het enorme woud dat onze ingewikkelde maatschappij is geworden. Toch staan er elke dag in elke krant weer fouten. Dan hebben we het niet eens over kromme zinnen, verkeerd gespelde namen, grammaticale fouten van het gehalte 'd en t', maar ook rekenfouten, verkeerde aannames, valse interpretaties, feitelijke nonsens. Of, erger nog, mensen doodverklaren die nog in leven zijn. Het is mij ook een keer gebeurd.

Journalisten zijn niet zulke goede rekenaars. Een nulle-tje meer of minder? De oppervlakte van Groningen groter dan die van Nederland? Kubieke meters of vierkante meters? Milliliter of centiliter? Een Bentley met een motorinhoud van 500 cc? Kan het schelen joh. Zou het door de digitalisering komen dat er minder dan vroeger aan check en dubbelcheck gedaan wordt? Digitalisering *an sich* veroor-

zaakt zelf weer fouten. In een stuk van mij had een eindredacteur eens 'vier' door 'zes' vervangen op een plek waar dat ook moest, maar op 'vervang alles' gedrukt. Zo kreeg een hond zes poten. Een eindredacteur wilde wo II vervangen door Tweede Wereldoorlog, maar dat werd per ongeluk Eerste Wereldoorlog. Daardoor werd Dresden al in de Eerste Wereldoorlog platgebombardeerd. Heeft digitalisering dan juist niet geleid tot meer tijd voor grondige eindredactie dan vroeger? Het zou zo moeten zijn.

Inkrimping dan, bezuinigingen, hetzelfde werk moeten doen met steeds minder mensen, meer werk zelfs? Ook dat is waar. Redacties zijn afgeslankt, maar kranten zijn er niet navenant dunner op geworden. De teruglopende advertentie-inkomsten en de overgang op kleiner formaat hebben kranten wel iets compacter gemaakt, maar nog steeds vallen zes dagen per week dikke pakken papier in de bus, op zaterdag hele dikke pakken. Met nieuws, met achtergronden, analyses, essays. Heel soms met onderzoeksjournalistiek. Maar het meest met divertissement. Koken, breien, klussen, vrijen, huilen, binnenkijken hier, buitenkijken daar, lieve Lita weet raad in nieuwe versies, reizen, wijnen, huizen. Kortom, de Spelende Mens. De Mensch van voor naar achter, van opzij, van de binnenkant, van de buitenkant, van onderen en van boven. Lifestylejournalistiek is het nieuwe toverwoord. Laat het woord journalistiek maar weg, geleuter komt dichterbij de werkelijkheid. Diepte-interviews ('Ik heb helemaal geen perfect lichaam!') met halve en hele Bekende Nederlanders, veel 'diepte'-interviews, behorend tot de goedkoopste en commercieelste paginavullingen van deze tijd. Meestal is de diepte die van een bakplaat.

Het ergste is dat ook ik dat geneuzel allemaal lees. Alles lekker ruim opgemaakt, alles in hapklare brokken gesneden, kadertje hier, grafiekje daar, met veel lucht op de pagina's, de lezer zou anders ademnood krijgen. Spannende

grote letters! Soms maar een handvol op een hele pagina, maar ja, dat zijn wel de meest saillante uitspraken van de minister of de BN'er. En beeld! Beeld moet groot zijn, ook al stelt het niet veel voor, op die pagina hóórt beeld! Stel je voor dat de lezer van een kwaliteitskrant zou afhaken zeg. Is die angst terecht? Volgens mij zou de krant met minder toekunnen als dat mindere beter was.

Het onderwerp duurzaamheid is een vaste gast in de kranten. Die duurzaamheid is op sommige onderdelen ver te zoeken in de journalistiek zelf. Met hoeveel collega's moeten we naar een buitenlandse schaats- voetbal- tennis- atletiekwedstrijd, terwijl veel andere sporten nauwelijks een regel waard zijn? Hoeveel collega's moeten allemaal de laatste mode in Parijs zien, een nieuwe auto testen in een ver land, een streek bewonderen onder de zon, om maar eens een paar tamelijk corrupte takken van de journalistiek te noemen.

Ik steek de hand in eigen boezem hoor, ik heb me ook laten fêteren op een reisje naar Cyprus. Ik heb door Marokko gerost in een Land Rover Freelander II. Waar op knooppunten van de perfect uitgestippelde route dwars door gore armoede, prachtige woestijnen en bergen Marokkanen je stonden op te wachten met thee en tenten zodat je je kon verfrissen. Oké, ze verdienden tenminste ook wat. Maar in feite is het godgeklagde verspillings voor een stukje waarin de verslaggever lyrisch meldt hoe soepel de nieuwe overbrenging werkt maar dat het knopje voor de binnenverlichting wat verstopt zit. Want daar gaat het meestal over, over knopjes die beter kunnen, we zijn kritisch nietwaar? Ik heb een trip naar Amerika gemaakt om daar een BMW 3 over de *highways* te 'testen' alleen omdat het automatisch schuifdak 'nieuw' was. Allemachtig wat een luxe, de kreeften vliegen je om de oren. Moeten kwaliteitskranten binnen omzagen voor dat soort onzin? Laat dat over aan au-

tobladen en aan de commerciële, gratis media. Ik wil alleen lezen hoe na deugdelijke research bewezen wordt dat merk X sjoemelt met van alles en nog wat en dat de remmen binnenkort kunnen uitvallen, met doden als gevolg.

Alle journalistiek is onderzoeksjournalistiek. Dat zou het credo van iedere journalist moeten zijn. Niets zomaar voor waar aannemen, alles controleren, ook je collega's. Zo weinig mogelijk fouten maken, en als je ze maakt ruiterlijk toegeven en door het stof gaan. Het is toch van de zotte als journalisten verzonnen nepberichten binnenkrijgen, niets checken maar wel plaatsen, achteraf gaan jeremiëren dat het gemeen is om zulke berichten rond te sturen. Journalisten zijn verdomd gauw op hun tenen getrapt. Och, jee, kritiek op de koningin der aarde! Liever eerst hautain te gengas geven voor je nederig het hoofd buigt.

De regel 'niemand was voor commentaar bereikbaar' moest verboden worden. Wacht dan een dag, als het echt belangrijk is. Hoor en wederhoor is belangrijk. Al zeggen we in het vak lachend dat je een goed verhaal niet moet doodchecken, dan horen we dat niet te menen. Je moet wel tegen een stootje kunnen, het weerwoord kan inderdaad de bodem onder je verhaal uit slaan, of op z'n minst een heel andere wending geven. Tegelijkertijd moet je je niet laten omlullen en oppassen dat je niet bij voorbaat de laatste spreker het meest gelijk geeft. Is inderdaad niemand te bereiken? Schrijf gewoon: 'Wij konden niemand bereiken. Wij hadden geen tijd om te bellen, laat staan om langs te gaan.'

Ooit gaf ik een cursus bij een dagblad in het zuiden des lands. We stonden 's middags wat te kletsen toen het bericht binnenkwam dat de directeur van een ziekenhuis ter stede plus nog andere vestigingen, na de bestuursvergadering van die ochtend per direct het bijltje erbij neergelegd had. Niemand wist waarover de ruzie gegaan zou kunnen

zijn. Het was nog zeker twee, tweeënhalf uur voor de deadline. Ik las aan de *central desk*, de centrale tafel of middentafel, het bericht. Met die zinsnede dat de directeur niet bereikbaar was voor commentaar. Ik vroeg waarom niet. Tja, hij nam de telefoon niet op. Ik vroeg waar de goede man woonde. Een inktkoelie wees uit het raam, dáár aan de overkant. Zijn auto stond op de oprit. 'Ga erheen!' riep ik, 'natuurlijk neemt hij de telefoon niet op, maar hij doet misschien wel de deur open.' Goed idee, vond men. De krant die avond had nog steeds hetzelfde bericht. Niemand had de moeite genomen honderd meter naar de overkant te lopen.

Ik heb zeven jaar zitting gehad in de jury voor De Loep, de prijs voor de beste researchjournalistiek in Nederland en Vlaanderen, in print zowel als voor radio of tv. Elk jaar kwam er een behoorlijke berg inzendingen binnen, rijp en groen. Bij een deel van die inzendingen verwonderde je je over het gebrek aan zelfreflectie bij de inzenders. Een lullig nieuwtje opgeblazen tot een 'wereldprimeur', althans in de visie van de maker(s). Al of niet filosofisch *angehauchte* 'ik'-boeken, soms heel aardig of zelfs mooi geschreven hoor, over de diepe zielenroerselen die de schrijver had ervaren op een verre reis, dan wel thuis waren opgeborreld. Geen enkel spoor van enig journalistiek onderzoek te bekennen. Maar ja, stuur in, niet geschoten nooit raak.

Maar, gelukkig, ook veel stukken die je als journalist wtertandend leest. Je voelt, ziet de verslaggever(s) als terriërs een misstand ontrafelen. De onoorbare verbinding tussen de projectontwikkelaar en de wethouder, waarbij de laatste weelderig wordt gefêteerd en een gratis verbouwing van zijn huis in dank aanvaardt. Bestuurlijke missers die miljoenen kosten. Dekfels die van doofpotten gaan, fel licht op zaken die geen licht kunnen verdragen, heerlijk, met name als ze uit de regionale journalistiek komen, waar de werk-

druk meestal beduidend hoger ligt dan bij landelijke kranten en waar dan toch tijd voor is vrijgemaakt. Want tijd voor onthullingsjournalistiek is de smeerolie van die stukken.

Helaas is die smeerolie schaars. Elk jaar zijn er wel enige spijtige regels in het juryrapport te vinden dat het bij kranten en tijdschriften allemaal best wat meer had mogen zijn. Het is toch in wezen een manco dat freelancejournalisten risico's (en vrijaf) moeten nemen om op eigen verantwoordelijkheid, deels op eigen kosten, deels met wat steun van het Fonds voor Bijzondere Journalistieke Projecten enorme bergen werk te verzetten om een zaak zo grondig uit te spitten dat er winnende producties uit voortkomen, zoals *De Prooi* van Jeroen Smit (winnaar 2009) of Bas Soetenhorst (2011) met *Het wonder van de Noord/Zuidlijn*. Alhoewel het lijkt of kranten hun best doen, NRC heeft bijvoorbeeld met onderzoeksjournalist van faam Joep Dohmen twee keer gewonnen, en soms laten ook regionale kranten zich niet onbetuigd als verslaggevers daar bloed hebben geroken, maar het blijft een ondergeschoven kindje in vergelijking met al dat andere *fluffy* entertainment waarmee kranten zich denken staande te moeten houden.

Een mooi voorbeeld van hoe echt grote zaken bijna tussen wal en schip dreigen te vallen of toch nog betrekkelijk mager en veel te hapsnap het nieuws halen, is het *Volkskrant*-dossier InHolland dat in 2011 een andere journalistieke prijs won: De Tegel. Die stukken waren ook ingestuurd voor de vvoj, daar haalde de serie het niet. Waarom niet? Niet omdat wij van de jury vonden dat één keer winnen mooi genoeg was. Nee, het ging erom dat die productie liet zien dat terwijl de *Volkskrant* dus goud in handen had met de primeur dat de Hogeschool InHolland, gewoon om centjes te verdienen, studenten aan min of meer waardeloze diploma's hielp, maar van dat goud niet meer dan zilver kon

maken, misschien wel slechts koper. En dat het nog maar weinig gescheeld had of die publicatie was er überhaupt nooit gekomen. Zoals er dus ongetwijfeld tientallen onderwerpen voor onderzoeksjournalistiek sneuvelen door gebrek aan tijd, zin, geld en doorzettingsvermogen. De beide verslaggevers Merijn Rengers en Ianthe Sadat bekenden zelf in hun verantwoording hoe kantje boord het was gegaan.

Een tip zwierf al maanden op de redactie 'tussen mailboxen, stapels papier en besluiteloze redacteuren'. In Holland zou het stuwmeer van niet afgestudeerde studenten alsnog te gelde maken door de zogeheten Theo-route, waarbij docent Theo studenten ongeoorloofde diploma's uitreikte. Ianthe, pas begonnen als onderwijsredacteur bij *de Volkskrant*, kreeg in eerste instantie nauwelijks tijd om die tip na te trekken. Het schoot niet op, tot Merijn Rengers met haar ging samenwerken. Rengers maakt deel uit van de onderzoeksredactie die er dus kennelijk wel is bij *de Volkskrant*. Acht weken nadien verscheen op zaterdag 10 juli 2010 het eerste, driekwart-paginagrote stuk onder de kop: 'Slechte scriptie, toch je bul'.

Het stuk was raak, InHolland was boos. Het artikel leidde tot een onderzoek onder leiding van Gerd Leers, dan nog net ambtloos na zijn ontslag als burgemeester van Maastricht. Dan duurt het tot 24 september (!) tot *de Volkskrant* opnieuw over de affaire bericht, omdat het onderzoeksrapport verschijnt. Agendajournalistiek dus. De tijd daartussen was eigenlijk onbegrijpelijk lang. In het eerste stuk worden oud-studenten die zo'n kermisdiploma hebben gekregen anoniem opgevoerd. Dat is nog wel begrijpelijk, niemand wil graag in de openbaarheid toegeven dat zijn of haar opleiding weinig voorstelt. Maar na dat eerste stuk, een prachtige primeur, kwam er geen follow-up. *De Volkskrant* ging niet op zoek naar docent Theo die bij dit alles